

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona.
 Egész évre 12 " "
 Vidéken: Negyedévre 5 " "
 Egész évre 20 " "

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

Egyeszsám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 27

Arad város öröksége.

— okt. 11.

Grácban meghalt Weitzer János, a gráci vaggongyár részvénytársaság elnöke és egy távirat azt jelenti, hogy a gyáros több millió korona értékű összes vagyonát Arad városára hagyta.

Nem tudjuk e pillanatban, mennyi ebből a meseszerűen hangzó híradásból a valóság; de ha igaz, hogy Arad városa öröklie a milliókat, melyeket egy ember hosszú élete munkásságával szerzett, ez egyik legfényesebb példája az emberi háládatosságnak.

Weitzer János idegen hangzású nevét minden magyar ember ismerheti. A magyar királyi államasutak igen sok díszes, hatalmas kocsija, a budapesti és vidéki helyi villamos vasutak csaknem minden második kocsija a Weitzer-féle vaggongyárban készült és ez a német név száz meg száz vaggon réz-

táblácskáján ott ragyog a magyar utas előtt.

Az aradi vaggongyárt is ez a páratlan szorgalmu és rendkívül szerencsés kezű ember alapította, aki Aradon kezdte vagyonát szerezni, gyűjteni s most ime ily ritka nagylelkűséggel hálálja meg az alföld egyik virágzó, szép magyar városának, hogy az idegent falai közt szívesen fogadta.

Arad városának a szerencsés e hazában senki se fogja irigyelni. Mert Arad városa nem csupán azért kedves mindenkinek szemében, hogy ott porladnak az aradi határban a nemzet legszentebb vértanui, hanem tiszteletet és elismerést szerzett Arad városa jó magyar szellemével, társadalmi, kereskedelmi, közmívelődési fejlődésével is.

A mi ebben a szép, modern, kellemes városban a polgárok munkásságát hirdeti, a mi szellemi és anyagi életműködésében ragyog, iskolái, intézményei, palotái, csator-

názása, vízvezetéke, gyönyörű parkja, népligete, világítása, színháza, erélyemuzeuma, remek vértanu-szobra, — szóval minden kincsei, amik meglepnek és elismerésre lelkesítenek, a város saját szerzeményei, saját alkotásai.

Kevés város emelkedett, fejlődött, növekedett annyira teljesen a maga erejéből, mint Arad.

Az állam, az ország Aradért aránylag felette kevés áldozatot hozott; minden, ami Aradnak van, a város polgárainak dícsősége.

Arad városa tehát alaposan rászolgált arra a ritka szerencsére, hogy milliókat örököljön. Bizonyára jól, a köznek javára, a nemzet díszére fogja ezt az ölébe hulló nagy vagyont értékesíteni.

De ami az Aradon kívül élő hazafiak lelkét kell, hogy örömmel árássa el, az a Weitzer János példájában megnyilatkozó magyar nem-

Krakéler-néni.

Írta: Erdélyi Gyula.

A legrettenetesebb professztortól sem féltem úgy, mint Stanei nénitől. Mikor gyékényes ekhó-kocsija az udvarunkra döögött, az egész udvar kifejezte, hogy megvan ijedve. A cselédség, a kutyák, sőt szárnyasaink is. Durcásan zajongott a pulyka-kakas, a galambok ijedten repültek el, a veréb más portájára menekült. Stanei néni alig tudott kikeveredni kalapskatulyái közül. Kihoztak egy konyhaszéket, arra ráált s a legizmosabb konyhaszolgáló ölelé karjai a földre szállították.

Es volt azután prédikáció, kitörés, lázadás a mai nemzedék ellen. Szitok a kor ellen. Rosszak, erkölestelenek, dohogtalanok az emberek.

A földre érve, eszébe jutott, hogy a földön van, azon a földön, mit olyan könnyű szívvvel pazarolnak el, pedig nehezen keresték az ős apák.

— No fiam. Erzs, azt a hosszú skatulyát emled csak le, mert abban vannak az írományaim.

Ez a skatulya rettenetesebb volt a bombánál, dinamitnál, a mit azonban ak-

kor pokolgép pótolta, a merényletetek eszközeinek ősapja, mely nemzette a többi gyilkos szerszámokat.

Ettől a skatulyától minden hatósági személy rettegett. Legalább husz ügyvédnek való anyag rejtőzködött tartalmában. A perrendtartás, a büntetőjog minden szakasza ki volt hiva párbajra életre és halálra. Panaszok, feladások egészítették ki az irattárt. Vici-pántól az utmesterig mindegyik érdekelve volt.

Már-már ezt resbesgették, hogy külön vármegyét szerveznek Stanei néni kedvéért, mert ez már nem győzi.

Stanei néni még virult, dacára, hogy a negyvenet tullepte. Erős, magas alakjával a gárdához is bevált volna. Arca piros-pozsgás, járása fiatalos, csak a modora régi.

Egy pajkos urambátyám azt terjesztette róla, hogy minden esztendeje duplán számít a folytonos harc és háboru miatt.

Maga nem győzte az irást, befogott erre mindenkit. Sorba járta rokonait, ismerőseit, diktált, másoltatott, felvállalta mindenki baját s hogy ki ne fogyjon, elrakta a jövő esztendőre, mint más gazdasszony a zöld babbal cselekszi.

Pihenésképen bevádolta a jegyzőt,

tanítót, megszólította a rövid prédikáció miatt a papot, a kántort, ha nem jól huzta meg az ének végét. Perbe szállt a doktorral és vitatkozott az izasztóért, ha hashajtó kellett.

Rossz nyelvek állították, hogy legkedvesebb éneke volt Dávid ama zsoltára mely így kezdődik: Perelj uram perleimmel . . .

Mások ellenben azt vetették ellene, hogy ő neki nincsen szüksége a más perlésére, pöröl ő maga is.

Uton-utfélen megállt, kihajolt az ekhó alól és leszidta az ut kaparót, a póstást, henem hajtott elég sebesen, vagy nem jó taktusra fujta a trombitát.

Ha ujságokban vagy könyvekben neki nem tetsző dolgot olvasott, azonnal leült és megirta a levelet, mit egy szerkesztő vagy író sem tett az ablakába.

Végre estét érve, hogy ki nem menjen a perlekedés és pirongatás gyakorlatából, magát szidta a tükörből . . .

Álmában is perlekedett, de csak apróbb, sommás háziügyekkel, a mit otthon elfejtett megmondani a vén patvaristának; így hívta a gazdasszonyát.

Feje alatt mindig ott volt a büntetőjog meg a perrendtartás, az éjjeli asz-

Sietünk közhírré tenni, hogy a

mennyiben az általunk bérelt

„Arany Bika” szálloda üzeme

folytatólag szabad kézből

szerezhetőek tartozó elsőrendű

„ARANY BIKÁ” szálloda bérlőtársaság.

Debreczen sz. kir. város n. é. közönsége szives figyelmébe!

ezégünk alatt csak ez év végéig tart, minek folytán a még fenmaradt felszerelést és butorberendezést folytatólag szabad kézből áruba bocsátjuk, az igen tisztelt érdeklődők ez alkalmat ne mulasszák el s hiányzó házisükségleteikhez tartozó elsőrendű tárgyakat u. m. angol vaságyak, fianel takarók, lepedők, tolipárnák s madráczokat feltűnő olcsó árak mellett mielőbb beszerezni sziveskedjenek.

zeti erő varázsának kétségtelen hódítása.

Gyakran szeretnek csufolni minket ellenségeink, hogy akik a magyar névre dicsőséget sugárznak, nem ritkán idegenek, vagy legalább is idegen hangzású nevet viselnek.

Hát igaz. De vajjon szégyene-e ez e nemzetnek? Én azt hiszem, inkább dicsősége! A magyar nemzet büszkén hirdetheti, hogy van benne vonzó, beolvastó, összeforrasztó erő. A Weitzer János esete nem áll magában és a magyar faj önérzettel tekinthet azokra a hódításaira, melyek a nemzet vérét oly sok derék, friss, új elemmel gazdagították, anélkül, hogy a nemzetet ősi természetéből kiforgatták volna.

Eppen most, amikor annyi oldalról támadnak minket különösen az elfajult lelkű német lázítók, fényes példa a Weitzer János példája, aki ime oly mértékben meg tudta szeretni, becsülni, tisztelni a magyar nemzetet, hogy összes vagyonát egy derék, lelkes, izról-izre magyar városra hagyta.

Mig ilyen példák bizonyítják a magyar faj türelmeségét, szeretetreméltóságát — az áskálódó rágalmozók otromba vádjai fölött nyugodtan napirendre térhet a nemzet s folytathatja nemes irányu haladását, országa bátor megerősítését, a hogy azt tiszta honszerelme sugallja.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, okt. 10.

Már régen elmúlt 10 óra és az egész házban alig volt 3—4 képviselő. Az első két nap és ezzel két-három kisebb-nagyobb vihar elmúlt és most már új országház ide, új országház oda, nem kelünk fel 8 órakor, — mondot a néhány honatya, a ki messze is lakik az új háztól és a hazáért is csak akkor kel fel korán, ha az veszélyben van. Már pedig akármennyire haragszik is Barabás és Rátkay, avagy zord Barta Bécs és az átkos kiegyezésre, senki sem hiszi el nekik, hogy a haza most veszélyben van.

Krasznay Ferenc ellenben, a szélbal daliás atlétája ma 9 órakor ott ült a helyén és egyedül melán várta, mikor kezd élénkülni a ház és mikor jó a pillanat, a mikor először hallatja szavát az új országházban. Sokáig kellett várnia, noha Apponyi pontos akart lenni, sőt Tallián is, a kit a Kossuthvita idejére személyesen lévén érdekelve a Barta javaslatával, felkért már tegnap Apponyi, hogy ma elnököljön. Fél 11 felé járt az idő és végre is érdeklődni kezdtek, miért nem szól még az elnöki esengettyű. — Nincs itt a miniszterelnök? híresztelték.

Ez a hír természetesen sok rossz vicre adott alkalmat. Végre megjött a miniszterelnök és Tallián végre megnyitotta az ülést. Egy kis kvóta vita keletkezett mindjárt, de a miniszterelnök elő-

zékenysége csakhamar végét vetette. A Kossuthvita aztán fáradtan haladt tovább. Krasznay kétségtelenül elegánsan beszélt, Rákossi Viktor is iparkodott néhány ötlettel feleleveníteni a kedélyeket, de a ház már nem igen érdeklődött addig, a mig váratlanul Apponyi nem állott fel szólásra. A képviselői helyéről beszélt — röviden. Egyetért a miniszterelnökkel, ez volt szavainak lényege. — Nyílt fellépése a mi megszokott dolog, nagy hatást tett az egész házban.

Apró-cseprő dolog következett még és végül a kolozsvári ünnep miatt szerdára tüzték ki a legközelebbi ülést.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak Széll Kálmán miniszterelnök, Wlassics Gyula és Cseh Ervin.

Elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést és felolvastatja a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

A kvóta.

Rátkay László a jegyzőkönyvet nem hallotta, de a Naplóból arról értesül, hogy az elnök tegnap bemutatta a kvóta megállapításáról szóló kir. kéziratot a nélkül, hogy ez szavazás alá került volna. Kéri ezt a kéziratot napirendre tűzni, hogy ez tárgyalható legyen.

Széll Kálmán miniszter elnök: Ha ezt a kérést tegnap intézték volna, azt teljesítette volna, de miután a Ház e felett már határozott és a kéziratot tudomásul vette, a kérelem elkeslett.

Apponyi Albert gróf: Miután tegnap ő elnököt és ő mutatta be a kéziratot a Háznak, kijelenti, hogy hallhatóan kérdezte meg, tudomásul veszik-e a kéziratot? Miután senki szólásra nem jelent-

talon papiros írón, hogy ha felébred, mindjárt jegyezhesen valami perfélet.

Mi rettegtünk Stanci nénitől, a kit különben Krakéler-néninek is hívtak, mert még a zöld ördöggel is összemérte ajakát és nyelvét.

Kikérdezte tőlünk a leckét s ha nem tudtuk, elítélt a negyedik tál étel elvesztésére.

Maga a nevelő is félt tőle, mert ezt is kikérdezte s jaj volt ha nem tudott.

Ilyen módon járta be kétszer-háromszor azt a tizenöt vármegyét, melyben atyafisága lakott és ijesztgette az emberiséget s vesztette el a férfiagnak azt a bátorságát, hogy szemébe nézzenek és őt esinos asszonynak tartásák, a mi valóban is volt.

Ha valahova megérkezett és falsi szokás szerint a mit vettek, hozattak, mutogatták, no ekkor bontott csak szavakból font ostort Krakéler-néni:

— Elfogtok pusztulni. Maholnap nem lesz betevő falatotok. Apáitok megfordulnak a sirjukban. Ezeknek jó volt a régi, mert volt becsületük. Nem szorultak senkire, de ti úgy éltek, mintha a föld el nem fogyna. Azután, hogy nevelitek a gyermekeket. Ezekből semmi sem lesz.

Kárhóztok ősapáink. Dolgozzatok, ne cifrálkodjatok.

Legjobban felingerezte, ha hintót látott. Szerinte mind össze kellene vágatni. Ezen hozták be a bajt, a pazarlást, igaztalanságot, jogtiprást. Még ha a fajta bántar lenne, akkor legalább lakni lehetne benne, ha elpusztít, elvesz mindent a zsidó.

— Ugy félték a régiségtől, mintha mindez kísértet lenne. Ne féljete, az ősök szellemei nem jelennek meg közte, visszaszöktek már Ázsiába.

Senki nem mert neki ellentmondani. Ha csak lehetett, igazat adtak, ha nem, úgy nem feleltek a beszédére.

Temetés volt. Régi módi fekete ruhájában megjelent és kikelt a siránkozás ellen:

— Szánjátok a halottakat, mert nincsen vallástok, nem hiszitek, zugolódtok az Isten ellen. Az élőkkel törődjete, de akkor nem tudtok békén élni.

Bizony ezek a szavak nem igen jól estek, de miután Krakéler-néni sohasem vesztette el lélekjelenlétét, sokszor használta a temetésekénél s mindjárt a gyász első perceiben jó tanácsokkal szolgált, intézkedett.

Megigazította a fátyolt, Gondosko-

dott, hogy a vendégeket jól ellásák, a papnak kezeügyébe legyen minden, senkinek ne felejtessenek el gyászjelentést küldeni.

Házassági ügyekben elsőrendű beleszólása volt. Mindjárt észrevette a bajt s kiismerte, a fiatalok egymásnak valóké, vagy nem!

Könyv nélkül tudta a telekkönyvet és a mit különös figyelmébe ajánlt mindenkinek; a családok leszármazását, jellemvonásait, erényeit, bűneit.

Keresztelőnél jó keresztiszülékatajánlt nem lehetett fellebezni a név ellen, a mit ő választott, az a viszonynak és helyzetnek tökéletesen megfelelt.

Birtokvétele, csere, eladás, bérletek tanácsa szerint történtek. Halálos haragba jött volna azzal, a ki nem fogadja el tanácsát. Mindenki ellen volt a pertárban a hosszú skatulyában valami. Pénzzel, közbenjárással csak akkor segített, ha azt igazi segítségnek látta. Eladósodott embert nem tartotta érdemesnek a megmentésre.

Megnézte, hogy folyik a gazdaság és helyes vélemény mondott, mivel lehetne még emelni a jövedelmet?

Előre megjövendölte az elpusztulást. A bírának sok dolgot adott, de má-

Külföldi utamról haza érkezve, van szerencsém a nagyérdemű hölgy közönség megérkeztek. Szives pártfogást kérve

Hölgy közönség figyelmébe!

szives figyelmét felhívni, hogy

— eredeti párisi és bécsi —

modell-kalapjaim

megerkeztek. Szives pártfogást kérve

JUNGREISZ MARI
Debreczen, Piacz-utca 52.

kezett, kimondta a határozatot. (Helyeslés.)

Kossuth Ferenc: Jelenvolt az ülésen, de a kvótáról egy szót sem hallott és a gyorsírók sem hallották, mert hiszen ezért nem került a naplóba sem. Ezeknél fogva kéri a házat, hogy a kéziratot tüzzék napirendre.

Tallán elnök kijelenti, hogy a határozat benne van a jegyzőkönyvben.

Madarász József: Nincs kétség, hogy az elnök a határozatot kimondta, de miután senkisé sem hallotta, a méltányosság okából kéri, hogy a kéziratot tárgyalásra tüzzék, hogy így az arányok hányadának tárgyalása lehetővé váljék. (Derűtség.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Ime, most az ellenzék olyan dolgot kér, a mely tisztán előzékenységre hivatkozhatik. Erre mutatott ő tegnapielőtt, amikor azt mondta, hogy ennek az ellenzéknek nincs oka erőszakoskodni. Ő most sem tér ki a kérelem elől, de arra kéri Rátkayt, hogy azt külön indítvány alakjában terjessze be és azt ellenezni nem fogja. (Helyeslés.)

Thaly Kálmán csak azért szólal fel, mert utálnia kell az új ház több hibájára. Így az elnököt, sőt a miniszterelnököt sem jól hallani. Zárt értekezletet kér egybehívni, hogy a hibákat megbeszéljék.

Elnök arra kéri Rátkayt, hogy az indítványt jegyezze be az indítványkönyvbe. Jelenti, hogy a bizottságok választását leveszi a napirendről és szerdára tűzi ki. Következik a napirend.

A Kossuth-ünnep.

Krasznay Ferenc: Széll Kálmán miniszterelnök indokolása, a miért az ünnepeken részt nem vett: megdöbbentő. Kossuth megmaradt az inkompatibilitási tan mellett, de a mellett nem izgatott és a nemzetet arra nem készítette. Kossuth beszédeiből és emlékirataiból vett szemelvényekkel bizonyítja, hogy Kossuth nem volt ellene az alkotmányos és törvényes rendnek. A miniszterelnök szavai-

sokat visszatartott az igazságtalan pertől. Maga is ritkán vesztett pert. Hogy, hogy nem, Krakéler-néni kiszorította az igazságot. Vádjai sem voltak mindig hamis vádak.

Ellenzéki lapoknak sok adatot szolgáltatott, szívesen írt vidéki leveleket. Néha vitázott is a törvény egy-egy hibásnak vélt szakasza fölött.

Egyszer aztán meglepte a világot. Abba hagyta a körutakat, csak ritkán látogatott legközelebbi rokonaihoz ünnepelesebb napokon. . .

A skatulya elmaradt.

Nem veszekedett, nem perlekedett többé a társalgás közben, ajándékokat hozott, kifogyhatatlan volt a jókedve, mindenkinek igazat adott, tréfát, énekelt s akkor vették észre, hogy még mindig szép, fiatal asszony.

Mikor aztán egy napon Krakéler-néni valamelyik rokonához új félfedelű hintón állított be, akkor bámultak el csak igazán. A kocsiból fiatalos rugékonysággal ugrott le. A cselédekkel nyájaskodott, a gyermekekkel játszott. . .

Igyekezett kellemes lenni

Kis idő múlva Krakéler-néni elhozta bemutatni a férjét. Javakorbéli bíró volt, a ki megtudta győzni ékesszólásszóloán, hogy nem mindenben van igaza, több pörében elmarasztalta.

ból kiderül az, hogy idegen légkörbe jutott és sokat jár Bécsbe. A miniszterelnöknek nem lett volna szabad határvonalat felállítani a Kossuth-kultusz és a dinasztia iránti hűség között.

Rákosi Viktor: A mikor körülnéz e cifra palotában, nem tudja, hogy ne úgy szólítsa-e meg a Házat: Méltóságos főrendek! Mert ez a sok cifraság nehezen egyeztethető meg az igazi népképviselőkkel és nem tudja, hogy a nemzet milliói, a szegény nép elhiszi-e rólok, hogy itt e ragyogó pompában valóban törődünk-e az ő érdekeikkel? Kalicka ez, rabmadarak számára. Lehet építészeti szempontból szép az épület, de mint politikai eszme, azt fejezi ki, hogy fenn az ernyő, nincsen kas! (Derűtség.) Kéri Széllt, hogy e gótikus palotában ne csináljon bizenitizimért. Az ország hasonlít egy papírsárkányhoz, mely fenn szabadon uszít s azt hiszi magáról, hogy madár, de a bécsi kéz birtelen lehúzza és megmondja neki, hogy ez papíros. (Derűtség.) Széll ketté vágta Kossuthot, sőt az ünneplő nemzetet is. Abban a félben, a hol a miniszterelnök van, ott vannak a v. b. t. tanácsosok, udvari tanácsosok és kir. tanácsosok, a kik abban hasonlítanak egymáshoz, hogy egyiküktől sem kér tanácsot a király. (Derűtség.) A kormány soha sem ünnepel együtt a nemzettel és ez az oka a nagy elkeseredettségnek, a mely minden alkalommal önként is kitör. Es a koronás királyt nem látni sehol. Ő jó keresztény és imádja a láthatatlan istent, de nem imádja a láthatatlan királyt. (Tetszés balról.) Hogy ki volt Kossuth? A nép atyja? Kossuth apának mondja és a miniszterelnök a gyermeki szeretetet akarja megbénítani. Lehet a kormánynak a madara a kétféjű sas, de az övék csak a pacsirta marad, mely a szabadságról énekel. (Tetszés a szélbalon.)

Nyegre László: gróf Apponyi Albert!

Apponyi Albert gróf (képviselői helyéről szól): Állásából folyó kötelességet teljesít, a mikor néhány megjegyzést tesz a Barta indítványához, a mely homályt hagy fenn és a mely ellenében minden kétértelműséget kizáró világosságot kíván. Ezt politikai állásának komolysága és szerény politikai egyéniségi követeli. (Élénk helyeslés.) Valamennyi szónok összekapcsolta beszédében a javaslatot a miniszterelnök elleni támadással. Es ennek kifelé az a hatása van, hogy ez a javaslat egyszermind a miniszterelnök eljárásának elítélése. Már pedig egészen más a házelnök és a korona első tanácsosának Pénzjogi állása. Es hogy minden kétértelműséget kizárjon, kijelenti, hogy mint politikus és mint képviselő, teljes szoliditásban van a miniszterelnökkel és ennek eljárásával. (Zajos helyeslés jobbról és a balközépen.) Hogy ezt kimondja, azt politikai őszintesége és egyenessége követelte. (Zajos helyeslés. Apponyit számosan üdvözlök.)

Elnök ezután határozatilag kimondja, hogy a Ház Barta javaslatát elfogadja. Jelenti ezután, hogy a Ház jelentkezett tagjai holnap reggel 7 órakor különvontan indulnak Kolozsvárra a Mátyás-szobor leleplezési ünnepére. Bemutat több meghívót és a nyáron házhoz érkezett jelentéseket. Az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök felolvastatja az interpellációs könyvet, a melyben semmi feljegyzés sincs. Rátkay indítványát szerdán tárgyalja a Ház. Ezután az elnök kisorsolta az osztályokat. Végül a Ház jóváhagyá-

sával a legközelebbi ülést szerdára tűzi ki, a mikor a bizottságokat is megválasztják.

A kolozsvári Mátyás-ünnep.

— okt. 11.

Az ország szeme holnap kincses Kolozsvár felé fordul, ahol Mátyás király lovas szobrának leleplezése alkalmából nagy nemzeti ünnep lesz.

Az eddigi megállapodások értelmében a Mátyás király-szobor leleplezésére József Agost királyi herceg ma, 11-én fog Kolozsvárra érkezni, hol a nemzeti kaszinó termeit rendezték be részére lakásnak. Mint egy Kolozsvárról érkezett távirat jelenti, a rendezőbizottság elhatározta, hogy az ünnepélyen a Gotterhaltét nem engedi eljátszatni, nehogy egy esetleges tüntetés megzavarja Kolozsvár ünnepét. Az ünnepély sorrendjét a következőkben állapították meg:

1. Ünnepélyes istentisztelet a Mátyás király-téri Szent Mihály-templomban. Kezdeté pontban 9 órakor. A meghívottak a templom déli bejáratján át jutnak három negyed 9 óráig a részükre fentartott helyekhez.

II. Istentisztelet után fölvonulás a szobor előtt kijelölt helyekhez.

Elhelyezkedés után d. e. 10 órakor:

1. Szózat. Éneklük az egyesült kolozsvári dalkörök.

2. Széll Kálmán miniszterelnök beszéde.

3. Ő Császári és Apostoli Királyi Felsege legmagasabb személyének képviselője, József Agost királyi herceg engedélyt ad a szobor leleplezésére.

4. A szobor leleplezése. Himnusz. Előadják a kolozsvári egyesült dalkörök.

5. Hegedüs Sándor v. b. t. t. szoborbizottsági elnök a szobrot átadja a város közönségének.

6. Szvacšina Géza polgármester a szobrot átveszi.

7. József Agost kir. herceg a szobrot Fadrusz János, a szobor alkotójának vezetése mellett megtekinti.

8. Mátyás király emléke. Dal. Szóllósy Attilától. Előadják az egyesült dalkörök a m. kir. honvédenekar kísérete mellett.

9. A fenségek elvonulása.

A leleplezési ünnep kiegészítője lesz az Erdélyi irodalmi társaság felolvasó diszülése, melyet Mátyás király emlékezetére rendeznek. Az ülést október 11-én, délelőtt 11 órakor tartják az unitárius kollegium dísztermében. Az ülés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Felszeghy D. Ünnepi költemény. 3. Bartha Miklós Mátyás királyról. (Emlékbeszéd.) 4. Szaboleska M. Költemény Mátyás királyról. 5. Jókai Mór-nak a Mátyás király emlék-táblájánál mondott ódáját szavalja Jankó Abigél, a kolozsvári Nemzeti színház tagja.

Mátyás király szobrának leleplezésével egyidejűleg: vasárnap tartja az Erdélyi Kárpát-egyesület is az ünnepét. Ez ünnep első része az E. K. E. *Erzsébet lobogójának* felavatása. Az ünnep második része az E. K. E. muzeumának megnyitása. Az ünnepen csak névre szóló belépőjegyekkel lehet megjelenni. Az egyesület meghívta mind ama hatóságok és testületek képviselőit, akik a Mátyás-szobor leleplezésére Kolozsvárra érkeznek. A megnyitó ünnep után a muzeum a nagy közönség részére egész nap nyitva lesz, a pénztárnál váltandó rendes belépő jegyek mellett.

A Mátyás-szobor, mint Kolozsvárról

táviratozzák, már teljesen készen várja a leleplezés ünnepét. A címert ma faragták rajta s a fölírat nem latin, hanem magyar *Mátyás király*. A fölírat alatt pompázik Mátyás király címere. Ma már megkezdtek a szobor körüli kerítés lebontását, amely helyett óriási vászonfalakat állítanak föl a szobor egész magasságában. A leleplezésnél ezek a vásznak egyszerre omlanak le. A szobrot még arra az időre is, míg a vászonfalakat fölláttatják, vászontérítőkkel takarták le, hogy a leleplezés előtt ne legyen látható.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Október 6. a főreáliskolában. Tegnap délután tartotta az általi főreáliskola önképző-köre az aradi vértanúk emlék ünnepét. Az ünnep *Nadasdy* Dániel ifjúsági elnök megnyitó beszédével kezdődött. Utána *Neumann* Jakab szavalta *Reviczky* Gyula Október 6. című költeményét. Majd *Tóth* Árpád tartá meg a fölolvasását. *Czobor* László pedig *Abrányi* Kornél Október 6. című költeményét szavalta, melynek elhangzása után dr. *Kardos* Albert tanár hazafiaságra buzdító beszédével véget ért az ünnep.

Agról-ágra.

Alkalmi apróságok.

Isten kegyelméből.

Aki isten kegyelméből uralkodik, az a király. Az ő nevében királyi törvényszék ítél a bűnbe esettek fölött.

De most itt nem erről van szó.

Van ugyanis a királyi törvényszéken kívül e hazában még egy másik törvényszék. Valóságos vérbíróság. Ez pedig a — színházi törvényszék. Szörnyű komoly testület, melyben a hármas és ötös bíróság tagjai pompáson játszik a bírói szerepet. Ha idegen ezt látni, nagyon józiateket nevetne, annyira komolyan játszanak a színész-bíró urak.

Nos tehát egy ilyen színházi törvényszékről szól az ének.

A debreceni színház egyik művész tagjával történt, valahol a nyári vándorlás közben.

A színpadon próba folyt.

Egyik színész nem tudta, mit jelent szerepében az a latin mondás, hogy: deus ex machina.

Odament a rendezőhöz, megkérdezte.

A rendező egy pillanatig töprengött; aztán bölcsen azt felelte:

— Deus ex machina, ez annyit tesz, hogy: isten kegyelméből.

A mi isten kegyelméből való művész barátunk erre falrengető kacagásra fakadt.

Természetesen felírták a próba megzavarásáért és színházi törvényszék elé állították.

A bíróság összeült.

A művész gondolta magában, elbeszéli az esetet és nyert ügye lesz, mert ha a három színész-bíró meghallja, hogy miért nevetett ő, bizonyosan ők is hahotázni fognak és — felmentik a vádlottat.

Előadta tehát, hogy a rendező a deus ex machinát úgy fordította magyarra, hogy az — isten kegyelméből.

És várta a hatást. Várta, hogy a bírák a hasukat fogják.

De siri csend következett.

Végre megszólalt a kedélyes apa a bírói székből:

— Ugyan mi nevetni való van ezen?

És az elképedt nevetőt — félhavi gázi elvesztésére ítélték. *Tiborc.*

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum, nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.

Okt. 11. Szervezeti szabályzat tárgyalása a város házában d. u. 4 ó.

Okt. 11. D. e. 10 órakor árlejtés a katonai önkéntes iskola építésére.

Okt. 12. D. e. 10 ó. Ev. ref. presbyteri közgyűlés az egyh. tanácssteremben.

Okt. 12. D. u. 3 ó. Labdarugó mérkőzés a sporttérben.

Okt. 12. D. u. 3 ó. Nőegyleti választm. ülés a nőegyl. árvaházban.

Okt. 13—18. A közös katonák szemléje a Pavillon laktanyában.

Okt. 13. Őszi vásár első napja.

Okt. 14. D. e. 10 ó. Vármegyei közigazgatási biz. ülés a megyeházán.

Okt. 14. D. u. 3 1/2 ó. Első teljes tanácsülés a városházán.

Okt. 16. Katonai felülvizsgálat Koronában.

Okt. 18. Az orvos-gyógyszerész egyesület havi ülése.

Okt. 19. Vásár vasárnapja.

Okt. 20. Katonai utóállítás a Koronában.

Okt. 22. Agarászverseny a Hortobágyon.

Okt. 23. D. u. 3 ó. Rendes közgyűlés a város házában.

Okt. 26. D. e. 11 ó. Műpartoló egyesület közgyűlése a városháza nagytermében.

Okt. 28. Pincériskola ünnepes megnyitása.

Okt. 24., 25., 27., 28. Ellenőrzési szemle a Péterfia-utcai honvéd laktanyában.

* **Királyi kinevezés.** Ő felsége a király *Balogh* Mihály m.-szigeteki gör. kath. püspöki külhelynök, főesperest a Szűz Mária-ról nevezett rajki címzetes préposttá; *Doroghi* gör. kath. püspöki külhelynököt pedig szobranci címzetes préposttá nevezte ki.

* **Gróf Szapáry György a Hortobágyon.** Az Országos Agarász Szövetség elnöke *Szapáry* György gróf az e hó 22-én, a Hortobágyon rendezendő agarász versenyek előkészítése végett tegnap Debrecenbe érkezett s meglátogatta *Simonffy* Imre kir. tan., polgármestert is. Azután *Király* Gyula gazdasági tanácsossal együtt ki ment a Hortobágyra, a hol a versenyter előkészítésén már javában folyik a munka.

* **Árlejtés az önkéntes iskola építésére.** Tegnap járt le a pályázat a Debreczenben létesítendő közös gyalog katonai önkéntes iskola építésére. Összesen 15 ajánlat érkezett be *Simonffy* Imre polgármesterhez, a melyek közt csak egy volt budapesti, a többi helybeli vállalkozóké. Az ajánlatok felett ma dönt a városi tanács a délelőtt 10 órakor tartandó árlejtésen, mikor is a zárt ajánlatok fel fognak bontatni.

* **Katonai felülvizsgálat.** E hó 16-án katonai felülvizsgálat lesz a Pavillon laktanyában, a melyen kivételesen *Puky* Gyula főispán helyett *Simonffy* Imre polgármester fog elnökölni.

* **Kenyérharc.** A szó legszorosabb értelmében kenyérharc, a debreceni kenyérsütő asszonyok harca. Tegnap ugyan is 10 debreceni kenyérsütő asszony *Szigeti* Jánosné vezetésével felkereste *Simonffy* Imre polgármestert s elpanaszolták neki nehéz sorsukat. Mióta az orosz katonai kenyérsütőde csak úgy szórja a piacra a kenyeret, senki sem akar többet debreceni kenyeret venni, csak orosz házi cipót. Azt kérték a polgármestertől, hogy rendszabályozza meg az orosz katonai kenyérsütődét s ne engedje meg,

hogy naponta 4—5 sütetben is árulhasson kenyeret. Persze a polgármester, — bár mint szerette volna is, — nem segíthetett a jó asszonyok baján, mert ki-ki annyi kenyeret süthet és adhat el, a mennyit akar. — Ot természetesen néniből álló küldöttség tisztelgett tegnap az ipartestület irodavezető szobáját, ki aggodalmas tekintettel kérelmezte a szónok hölgy haragtól piros ábrázatát. Nagy méltatlankodás, sopánkodással adták elő, hogy a kenyérsütő asszonyok nevében jöttek oltalmat keresni egy versenytársal szemben, kitönkre teszi őket, mert a konzervatív debreceni párnás kenyeret hihetetlen mérvben szorítja ki orosházi kenyérével. Az ipartestületi irodavezető azután csak azt mondhatta nekik, a mit a polgármester, hogy ezen a dolgon nem lehet segíteni. Egy jó tanácsesal azonban szívesen szolgált: süssenek a kenyeres asszonyok jobb kenyeret az orosházinál.

* **Katonai szemlék.** A katonai ügyosztály újból s ez uton is tudatja, hogy a közös hadseregbeli katonák szemléje hétfőn, e hó 13-án megkezdődik s csak 18-ig fog tartani, a honvéd katonák szemléje pedig 24-én veszi kezdetét. — Előbbiek szemléje a Pavillon laktanyában, utóbbiaké a péterfiai utcai laktanyában lesz. Akik a jelentkezést elmulasztják, szigorú büntetéssel fognak sújtatni.

* **Rejtélyes kődobálás.** A vidéki városok mindenikében, de még a kitűnő rendőrséggel ellátott Budapesten is megismétlődnek bizonyos időközökben azok a rejtélyes kődobálások, a melyeknek még nem tudtak sem itt, sem másutt nyitjára jönni s a melyekben kísértetjárást sejtene a babonások, szellemidézést a spirítiszták, de a melyeknek az indító oka valószínűleg valami gyerekes esiny, vagy jól kieszelt bosszu. Legutóbb a Vendég-utcaiban fordultak elő ilyen rejtélyes kődobálások, később a kísérteties hírben álló ház le is égett gyanus körülmények közt, de hogy kiknek a keze játszott közre a titokzatos dologban mai napig sem lehet tudni. Most a *Halász* János és társa cég tulajdonát képező Rákóczi-utca 36. szám alatti háznál ismétlődtek meg a kődobálások. Egész napokon keresztül hullt a közpór s a házbeli nem tudják, hogy honnan. Hat-házy Juliánna varrónót és *Olasz* Mihály tímársegéd, a kik ugyanazon házban laktak, súlyosan meg is sebesítették a hulló kövek. Érdekes, hogy a kövek vasuti kavicsok s így azokat távolabbi helyről kell szállítani a tetteseknek, miután ezen a tályon sehol sincs ilyen kavics. A rendőrség ebben a dologban a legszigorubb eljárást folytat.

* **Panasz a bérkocsisokra.** Sok a panasz bérkocsisainkra, hogy nem tartják be a rendelkezéseket, se a vasutnál nem jelennek meg pontos időben. Egy halom feljelentést tegnap intézett el a rendőrség s Erdélyi rendőrfogalmazó szigorú pénzbírságokban részesítette a hanyag bérkocsisokat.

* **Békéltető bizottság ülése.** Tegnap délután 4 órakor az ipartestület békéltető bizottsága ülést tartott, *Bereczky* Lajos rendőrfogalmazó iparhatósági biztos elnöklése alatt, melyen négy békéltetési ügyet intéztek el.

*** Katonai utóállítás.** E hó 20-án K. Tóth Mihály elnöklete alatt katonai utóállítás lesz a *Korona* vendéglő nagytermében, a melyre a debreceni katonai ügyosztály 5 hadkötelest állít mérték alá.

*** Öngyilkos öreg asszony.** Nagyvárad tudósítónk jelentése szerint öz. Szilágyi Sándorné Barna Mária 81 éves asszony, ki huzamosabb ideig betegeskedett, félve a végelgyengüléstől, a halált választotta menedékül. Már rég foglalkozott e sötét tervvel és emlegette, hogy a Körös hullámai közt meggyógyul: e tervét gátolta az, hogy vánszorogni is alig tudott. Tegnap éjfél után fölkelve ágyából kíváncsorgott a csorgó alá helyezett petróleumos hordóhoz, hova felső testével befordulva holtan tanálta őt az öreg nő keresésére induló unoka huga Erdey Ferencné.

*** Iparostanoncok iskolamulasztása.** Miután az iparostanonc iskola igazgatója által az iparostülethez beterjesztett óramulasztási kimutatásokból az tűnik ki, hogy szeptember hó folyamán feltűnő nagy volt az iskolamulasztók száma. Ezért felhívja az iparostület az iparosokat, hogy ügyeljének szigorúan arra, hogy tanoncaik pontosan látogassák az előadásokat, nehogy az esetleges mulasztások miatt maguknak szerezzenek kellemetlenséget.

*** Nemes lelkű adomány.** Szember Mihály nyírbelteki érdemes esperes lelkész a Debrecenben építendő görög. kath. templom alapjára 200 koronát adományozott.

*** Apa — a meghalt fiáért.** Egy mélyen sujtott, megzaklatott szívű édes apa írta hozzánk az alábbi levelet. A szülői szeretet melegével akarja menteni fiát, a ki élete legszebb szakában, ifjúságának virágzásakor dobta el magát az életet: öngyilkos lett. *Almádi Ernő* volt debreceni üzletvezetőségi díjnok öngyilkosságára vonatkoznak az alábbi, megható sorok:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!
Miután néhai Ernő fiamnak e hó 4-én történt öngyilkosságáról többféle híresztelések kerültek nyilvánosságra, a melyek mély fájdalomokat nemcsak hogy nem enyhítik, de inkább megkétszerezik, engedje meg, hogy a történeteket a legjobb tudomásom szerint előadjam, vagyis szegény fiamnak nyilatkozatát a nyilvánosság elé hozzam.

Öngyilkosságának oka nem a reménytelen szerelem, hanem érzékeny lelkének önmagával való meghasonlása a felett, hogy állását elhagyva nem vették fel a helybeli tanítóképezdébe. Szegény fiu a m. szigeti vasuti állomásnál nem bírta a sok munkát, emitt meg legszebb reményeit tépte szét a visszautasítás: ily körülmények közt határozta el magát a végzetes tetre. A női arckép, melyre lakását és utolsó üzenetét írta reszkető kezeivel, nem bizonyítja egyáltalában azt, hogy szerelmi bánat vitte a sirba.

Ezeket a becses nagyközönség tudomására hozva maradtam tisztelettel

Almádi Zsigmond.

A debreceni iparostület megbízása. A h. bősörményi iparostület azzal a kérelemmel fordult Tóth Kálmán debreceni iparostületi elnökhöz, hogy a Nagyváradon tartandó országos iparostületi

országos gyűlésen képviselje a bősörményi iparostületet is. Tóth Kálmán elnök a megbízást elfogadta.

*** A robogó vonat előtt.** A tegnap délután Hatház felől jövő tehervonat előtt szokászerint a dohánygyár környékén levő sorompókat leeresztették. *Barta Mihály* azonban nem vette észre a leeresztett sorompókat s mikor éppen a vonat elrobogott előtte, neki hajtattott a sorompóknak. Szerencsére az elgázolástól megmentette a sorompórud a vigyázatlan embert, de a sorompó cövek-fái összetörték. Ezt most *Barta* kell megcsináltatni s ezen felül még meg is büntetik.

*** Egy színésznő hagyatéka.** Nemrégiben hunyt el Párizsban a lengyel születésű francia színésznő *Vanda de Bonca*. Akkoriban megírták a francia lapok, hogy a művésznő után annyi adósság maradt, hogy a hitelezők kénytelenek voltak az elhunyt lakását minden benne lévővel együtt még a temetés napján lefoglaltatni, mert féltek, hogy elvesztik pénzüket. Most aztán a hagyatékos hivatalos leltározásánál kintunt, hogy az elhunyt 400,000 frankot kitevő adósságaival szemben 1,000,000 frank értékű francia állampapírt, 1,000,000 frank értékű ékszeret, majdnem 1,000,000 frank értékű műtárgyat és drága ruhaneműt, s mind ezen felül több mint 400,000 frank készpénzt hagyott maga után. Az egész adósságot ki lehet magából a készpénz-hagyatékából fizetni. A többi az örökösök számára marad, akik azonban még nem jelentkeztek az örökség miatt.

*** A ravasz csizmadiasegéd.** Szomor arcú állított be ma egy csizmadiameser az iparostülethez s kissé északi jargonban eladta buját-baját.

— Hát kirem sag becsápták. Az a gazember csizmazsi!

Tudniillik az öregnél alkalmazásban levő segéd ott akarta hagyni a hivatalt. Azonban utazáshoz vagy mihez pénzre levén szűksége, kölcsönkért a gazdájától 4 forint és 80 krajcárt s zálogul adta a munkakönyvét. A mester ismerve a munkakönyv fontos voltát, gyanutlanul kölcsönözte a kért összeget, de a betűvetés és olvasás mestetségében járatlan levén, este feleségének adta át a könyvecskét megőrzés végett. Ekkor derült ki a turpisság: — az asszony ijedten fedezte fel, hogy a munkakönyv nem az eltávozott segédé, hanem egy ismeretlen gyárimunkás nevére van kiállítva.

Az öreg tegnap azután felment az iparostülethez, hogy keresse az igazát meg a kis pénzt. Panaszát felvették s mivel az ügy az iparhatóság fegyelmi hatáskörét átlépi, áttették a rendőrség büntügyi osztályához.

*** A száműzött Hébek.** Budapesti tudósítónk írja: Az új Ház erkölcei ugy látszik, nemi részben mégis különbözni fognak azoktól, melyek a Sándor-utcában voltak otthonosak. A parlament egy kissé közelebb jön a kolostorhoz, — eltávolítja a buffetből a nőket. Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke rendelte el ezt a kiűzetést, amennyiben ma magához hivatta a parlament népszerű vendéglőst, *Drechsler Bélát* és tudtára adta, hogy ne alkalmazzon leányokat a buffetben. A derék és vidám teremtesek tehát ott hagyják a parlamentet, ahol pedig nem kicsinylendő szerepet tölthettek be, ha nem is a komolyság, de mindenesetre a kedélyesség növelésének terén. Immár tehát vége az ő dícsőségüknek, ha ugyan csakugyan vége. Mert van egy kis bökkenő a dologban. A buffet ugyanis közös területe a parlament két házának és

a Hébek kiűzetéséhez nem elég a képviselőház elnökének akarata, hanem a főrendiház elnökének beleegyezése is szükséges. Már most megeshetik, hogy a főrendiház elnöke nem lát oly veszedelmet a buffet-leányok megmaradásában, mint a képviselőház elnöke. Mi történik akkor? Választózsínórt kellene huzni a buffetteremben, hogy egyik rész a képviselőházé, a másik a főrendiházé és mig ott frakkos *Ganymedek*, emitt a kellemesebb *Hébek* teljesítenék a szolgálatot és akkor alkalmasint kitűnne, hogy a képviselők mind átkérezkednének a főrendiház területére.

*** Eltévődött kis leány.** Tegnap a színház udvarán egy 2—3 éves kis leányt talált a rendőrség, aki *Rác Rózikának* vallotta magát, de nem tudta megmondani, hogy hol lakik. Az eltévődött gyermeket elvitték a rendőrségre, a hol szüleit utvehetik.

*** Hatvanöt ember tűzhalála.** Egy rövid távirat már jelentette a minap hogy az oroszországi Bertko-Vlaszka községben tűzhalált szenvedett egy sereg ember. A borzalmas szerencsétlenségről most ezt írják Varsóból: Bertko-Vlaszka községben férjhez ment a minap a bérlő leánya. A lakodalmas nép a földszített magtárba vonult, a hol a fiatalság táncra kerekedett. A mulatságon hatvanöt ember vett részt. Javában folyt a dáridó, midőn egyszerre felrobbant az egyik függő petróleum-lámpa, majd ettől a másik is. Egy pillanat alatt kigyulladt a fából épült magtár szalmafedele és az egész épület. A lakodalmas nép rémületben fejét vesztve, mind egyszerre rohant az egyetlen kijáratnak, de ott összeszorlódtak és a nagy dulakodásban nem bírták az ajtót kinyitni, a mely különbe befelé nyílt, a miről a háziak is meglepedtek. A falubeliek, a kik segítségükre siettek, a szerencsétlenek vérfagyasztó ordítására kívülről akarták kifeszíteni az ajtót, de a belső nyomás meghiusította erőlködésüket; mire azután battival kezdtek hasogatni az ajtófélfát, az égő szalmatetőzet beomlott és maga alá emette az egész lakodalmas népséget. A magtár földig égett. A mikor a romokat eltakarították, mindössze csak hat-hét szénig égett emberi törzsre akadtak, a többi ember porrá égett. Az ékszeret, a melyeket az ünnepi alkalommal viseltek, félig olvadt állapotban kerültek elő a hamuból.

*** A Batthyányi-utca gyalogjárója.** Egy sajnálatos eset ad újból alkalmat arra, hogy az illetékes körök figyelmébe ajánljuk a Batthyány-utca kritikán aluli gyalogjáróját. Valami csemete barokollal kísérleteztek ezen az utcán, mely fényesen bizonyította, hogy gyalogjáró burkolásai teljesen alkalmatlan. Beirepedezett, összetört, fél megyszög méternyi lyukak és kedélyes dombocskák váltották fel a sima járó egyhangúságát. Tegnap este egy idős úri nő sétált a Batthyány-utcán cseledje kíséretében, megbotlott egy hatáékban, s leesett a gyalogjáróra. Hogy az ijedségen és egy pár ütődésen kívül egyéb baja nem történt, csak a gondviselések köszönhető, azonban így is olyan zúzódásokat szenvedett, hogy kénytelen volt kocsiba ülni. Mivel a Batthyány-utca a város egyik legforgalmasabb helye, nem ártana segíteni a már veszélyes gyalogjáró állapotán.

*** Hivataláról leköszönt végrehajtó.** *Sugár Gyula* bírósági végrehajtó, aki huzamosabb időn keresztül működött e minőségben Debrecenben, leköszönt állásáról. *Sugár Gyulát* évek hosszú során

keresztül nagyon megszerették Debrecenben, épen ezért itt marad Debrecenben — gazdálkodónak. Tagadhatatlan hogy az utóbbi foglalkozás sokkal kényelmesebb s az is előrelátható, hogy Sugár Gyulát e minőségében még csak jobban fogják szeretni.

* **Zsebmetszők Eldorádója.** A nagyvásárok valóságos Eldorádói a zsebtolvajoknak. A debreceni nagyvásárra eljönnek a zsebmetszők messze földről is a zavarosban halászni. Még csak ma kezdődik nálunk az őszi vásár, de már is itt lézengett egy pár ügyes zsebtolvaj s amolyan főpróbát is tartottak tegnap. — *Hring Anna* cselédleánytól például 16 koronát lopott el valaki pénztárcástól együtt. Mikor megvizsgálta a ruháját, akkor látta, hogy ügyesen ki van vágva. A gyakorlott kezű zsebmetszőt keresi a rendőrség.

* **A házalási engedélyek kiadása.** A belügyminiszter leiratot intézett Hajdúvármegye közönségéhez, melyben megváltoztatja a házalási engedélyek kiadása körül követett eddigi eljárást. Míg ugyan is mai napig a megye területére az illető járás főszolgabirája, rend. tan. város területére pedig, a rendőri hatóság állította ki a házalási engedélyt, ezentúl azt a megye területére az alispán, rend. tan. városok területére pedig az illető polgármesterek fogják engedélyezni.

* **A városok és községek mint a hazai ipar pártolói.** Pozsony szab. kir. város átiratot intézett Hajdúvármegye közönségéhez, melyben csatlakozását kéri azon üdvös, hazafias eszméhez, hogy a megyék, városok és községek által kiírt bármilyen ipari és kereskedelmi vállalatokat csak magyar cégre, magyar vállalkozókra bizzák, — a munkálatoknál csak magyar munkást alkalmazzanak, magyar anyagot használjanak. Hajdúvármegye törvényhatósági közgyűlése lelkesedéssel fogadta a hazafias átiratot s a tegnapi napon a vármegye alispánja a főszolgabírók útján körlevelet bocsájtott ki az összes községeknek, melyben kivánságát és reményét fejezi ki arra nézve, hogy jövőben minden község előljárósága a pozsonyi átirat értelmében fog eljárni.

x **Dr. Winkler Jenő.** Egyetemes orvos tudor, *fogorvos.* Kossuth-utca 26. Fogad naponta délelőtt 10—12-ig; délután fél 3—5-ig. Minden kedden délután 12—1 óráig szegénysorsu fogbetegeknek ingyen rendelés.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Értesítés.** Az őszi rendes közgyűlés határideje most már folyó hó 23-dik napjára, vagyis esütörtök d. u. 3 órára lévén főispán és polgármester urak által megállapítva, felkérem a t. előadó urakat, hogy a közgyűlésen tárgyalandó ügyek jegyzékét folyó hó 12-dikéig hozzám beküldeni sziveskedjenek. A tárgyjegyzék úgy fogalmazandó, a mint az ügyet referense a közgyűlési tárgysorozatba felvételni óhajtja s minden oly ügy bejelentendő, mely ezen közgyűlés elé terjesztendő, habár az szakosztályilag vagy egyéb módon még teljesen előkészítve nincsen is. Az első teljes tanácsulást főispán ur ő méltósága október 14-dikén délután 3 és fél órára tűzte ki, melyre még külön meghívások is küldetnek. Debrecen, október 7-én. Komlóssy Artur főjegyző.

× **Elhalasztott ülés.** A megyei közigazgatási bizottsági ülés e hó 13-ára volt kitűzve, de miután *Puky Gyula* főispán csak hétfőn érkezik haza Debrecenbe, a

bizottsági ülést csak másnap kedden tartják meg a főispán elnöklésével.

× **A szervezési szabályzat módosítása.** Debrecen város tanácsa ma délután 4 órakor *Komlóssy Artur* elnöklete alatt értekezletet tart, a melyen a módosított szabályzat még hátralevő pontjait veszik tárgyalás alá, ezek közt a segédhivatalok és bizottságokról szóló szakaszokat.

E G Y L E T.

A debreceni orvos-gyógyszerész egyesület mára hirdetett felolvasó havi ülése a közbejött zsidó ünnep miatt e hó 18-ára halasztatott el, mely körülményre *Szalay Béla* d. egyleti főtitkár ezuton is felhívja az érdeklődők figyelmét.

S P O R T.

Itt vannak a szalonkák. Mikor az őszi fakón és bágyadtan megüledik a határon s borongó esős délutánok, nyirkos reggelek válogatják egymást odakinn az erdőn, megszólal egy hang a szürkülésben: kurr... kurr... — a hosszú esőrídek! Ők az erdő hangulatának elcsiratói, velük visszatér, de el is távozik belőle az élet. Most vesszük a hírt, hogy a debreceni városban szalonkák mutatkoznak. Elbirre bizonyára megmozdul minden igaz vadászban a szenvedély, mert szalonkát lőni — nagy virtus.

S Z I N I Á Z.

Színházi műsor:

Okt. 11. *Nebántsvirág*
Okt. 12. d. u. *Romeo és Julia.* Este *Lotti* ezredesei.

— **(Rejtett arc.)** 15 darab, kitűnő előadás. *Blumenthal Csikár* vigjátéka alapos, az aprólékosságig nagy gonddal megírt elmés munka, melynek szelleme izről-izre német. Ez adja meg igazi értékét. *Skakspere* leghatalmasabb római tragédiáiban is az emberek mind angolok. A franciák felületessége, könnyű vére szintén ott lobog minden csapongó, szertelen, szikrázó ötletességű szinpadiműben. A jeles német vigjátékirót tehát nagyobb dicséret nem érheti, mint a mikor benne találjuk bámulatos lelkiismeretességgel felépített darabja minden porcikájában a német lelket. A *Rejtett arc* az író java munkái közül való: lekötö a figyelmet meséjével, alakjaival, meglepően fordultatos beszédjével. Ami benne történik, minden természetes, hajszálalig finoman egymásba rótt, jellemzően érdekes és mulatságos. Aki élvezetes estére vágyik, nézze meg a *Rejtett arc*-ot, gyönyörűséggel telik el szíve s tapsolva fogja helyeselni, hogy a szinpadon semmi keresete az ocsmány ledérségnek, lehet a színházban pompásan mulatni a nélkül is, hogy valaki folyvást ott riszálja magát s mutogassa a női test rejtett bájait vakmerő szemérmertlenséggel. — Az előadás méltó volt a darabhoz; igazi dicsősége a társulatnak. A vigjátéki személyzet határozottan legérdekesebb, sőt abszolút értékes része *Makó Lajos* társulatának. Kevesen játszanak a darab-

ban, de mind igen jól. *Hahnel Aranka* a tanítónőből lett grófné kedves szerepében teljes művészi alkotással tette emlékezetessé az estét. Megérdemelte, hogy egész este ünnepelték: játéka tökéletes illúzióba ringatta a nézőt. Természetes, egyszerű eszközökkel hódított. *Mengers grófnéja* elsőrendű alakítás; diszére válnék bármely műintézetnek. *Pataki Bélának* szintén nagyon jó estéje volt. Jobban művészebb érzékkel nem lehet játszani a könnyelmű, előkelő grófnét, mint ő játszotta. Őszintén elismerem, hogy ez derekabb dal a többinél! *Palágyi Lajos* is nemes, tiszta, klasszikus tónust használt a kevésbé hálás szerep kidolgozásához. *Kitty* üde lányarca kedvesen ragyogott felénk *Csige Ilona* alakításában. *Krémer* a gazdag lisztkereskedőből pompás figurát csinált, *Nagy Dezső.* *Havasi Szidi,* *Virágháti* s a többiek is hozzájárultak játékkal, hogy a tegnapi estét a teljes művészi értékük közt első helyre emeljük. A rendezés, a butorozás, a kellék mind nagy stílű volt. Elismerés illeti *Makó Lajost* ezért a kitűnő előadásért.

— **(Az első műsor-változás.)** *Aldor* *Juliska* makacs rekedtsége miatt a szombatira hirdetett *Katalin* előadása elmarad és helyette a *Nebántsvirág* kerül színre *Makó Lajos* első felléptével. A darab szereposztása a következő: *Denise Felhő Rózsai,* *Chateau Gibus* őrnagy *Makó Lajos,* *Champlatreux* *Pápai Lajos,* *Celesztin Krémer* *Jenő,* *Corinna Csige Ilonka,* apácafejedelelnő *Havasi Szidi,* szinigazgató *Nagy Dezső,* rendező *Virágháti Lajos,* *Gusztáv Miklósy János,* *Róbert Szabó Károly,* *Loriot Szilágyi Aladár,* *Lydia Szabó Károlyné,* *Silvia Molnár Juliska,* *Gimbletta Kendi Piroška.* *Aldor* *Juliska* betegsége miatt a további műsor következőképp változott: vasárnap este a *Lotti* ezredesei-t adják és hétfőn mutatják be a Régi szeretőt. A vasárnap délutánra hirdetett *Romeo és Julia* előadása változatlanul megmarad.

TAVIRATOK.

József királyi herceg állapota.

Budapest, okt. 10. (*Saját tudósítónk távirata.*) József kir. herceg a katonai hadgyakorlatokon meghűlt s ma állapota igen súlyos lett. Meghűlése tüdőhurutba ment át s az orvosok féltik, hogy tüdőgyulladás lesz, melynek tünetei már is észlelhetők rajta. Ez az oka, hogy a kolozsvári Mátyás ünnepen részt nem vehet.

Széchenyi miniszter a királynál.

Bécs, okt. 10. (*Saját tudósítónk távirata.*) A király ma délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta *Széchenyi Gyula* grófot, ő felsége személye körüli minisztert.

Levegőbe repült fogadó.

Orsova, okt. 10. (*Saját tudósítónk távirata.*) Az itteni kaszinó épületben ma acetylén robbanás volt. A ház nagy része összeomlott s maga alá temette az ugyanazon házban levő fogadó tulajdosát, *Takács Istvánt,* *Rosechnal* főpincért, a bérszolgát és a borfiut. A fogadóst, főpincért és a fiut megégve, halva huz-

Két utcái butorozott szoba
melék helyiségekkel kiadó.
Hunyadi-utca 17. sz.

Olcsóbb, mint bárhol!

Pásztor Gyula és Társa

vas-, szerszám- és rézárú-kereskedése.
DEBRECZEN, — CSAPÓ-UTCZA,
Bank-ház.

A nagyközönség szíves figyelmét
van szerencsénk felhívni vas-, acél-
és rézárú-kereskedésünkre. Debrecen,
Csapó-utca elején.

1. kö. lemez könyha edény 65 kr.

Gazdasági eszközök: Lánczos
(Sack) ekék, mindenféle ekereszek és kézi szerszámok.
Vasboronák, lánczok. Angol gépszij és
géptelszerelések.

Haztartási cikkek: Takarékos tüz-
helyek, kályhák, konyhaedények, solingeni evő szerek,
ollók és zsebkések. Épület és butor vas-
lások. Műszerek minden kézműves szá-
mára mérsékelt árak mellett. Épületi vas-
gerendák és falkötő vasak külön ajánlat
szerint.

Vadászati kellőkek: Vadászfegy-
verek, revolverek és töltények, úgy szinte mindenféle
hozzávaló felszerelések igen jutányos árak
mellett.

**Vidéki megrendelések pontosan
és gyorsan eszközöltetnek**

Kert berendezések, tervekészítés saját
bokraimmal.

Alkalmi vétel!

Van szerencsém a virág-
kedvelő közönség szíves tudomá-
sára hozni, hogy az őszi idény
bekövetkeztével szobai berende-
zésre szolgáló

élő dísz-növényeimet

tulhalmazott raktárom miatt a leg-
olcsóbb árban bocsátom áruba,
mely alkalom megragadását me-
legen ajánlom a nagyérdemű köz-
önség figyelmébe. Megjegyzem,
hogy növényeim debreczeni vízzel
vannak nevelve s így tartóság te-
kintetében minden máshonnan
hozottat felülmúlnak.

A vásár alkalmával növé-
nyeimet a városház előtti téren
fogom árultatni.

Kifogástalan minőségű

jácint és tulipán-hagymáim
megérkeztek.

**Kertészeti telepem megtekintését
kérem!**

Kiváló tisztelettel
PACZELT JÁNOS
mag- és virágkereskedő.

Finom ízlés! — o — o — o — o — o
o — o — o — Pontos kiszolgálás.

Mennyiségnyi és nyossolójányi csokrok a legolcsóbb ártól felfelé.

1. kö. lemez könyha edény 65 kr.

**Megérkeztek
a legújabb**

női ruhaszövetek,

Francia flanelek,

mosó velezek,

szőnyegek

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai.
Vászon készfahernemű raktárába.
Debreczen, Kistemplom-bazár.

Haszonbérlet.

H.-Nádudvaron, Kaba vasuti ál-
lomáshoz közel, gazdasági épületek-
kel és lakással ellátott

ezer kis holdas birtok,

melynek egyik fele a „Bojaron” a
másik a „Sóslelken” fekszik, 1903.
év őszétől haszonbérbe adatik.

Érdeklődők részletes fölvilágo-
sítást **Dr. Igaz Pál** békés
ügyvédől nyerhetnek.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész-féle balzsam

Közegészségügyi hatóságilag megvizsgálva és véleményezve.
A palaczk felszerelése a kereskedelmi törvény védjegy oltalmába részesül.

Ezen balzsam úgy belsőleg, mint külsőleg használ és pe-
dig: 1. még eddig el nem ért hatásu gyógyszer a tüdő és mell
minden betegségeinél, enyhíti a hurutot, csillapítja a kihányást,
eltávolítja a fájó köhögést és idült fájdalmakat is gyógyít. 2.
Kiválóan használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és Minden
nyakbetegségekben stb. 3. Teljesen eltávolít minden lázt. 4. Meg-
lepően gyógyítja a gyomorgöröcsöket, kólikát és szaggatásokat. 5.
A könnyű székelést elősegíti és a vért valamint a vesét tisztítja
eltávolítja a lépkört, a buskomorságot, elősegíti az étvágyat és
emésztést. 6. Kitűnően használ fogfájásoknál, odvas fogaknál
megszünteti a szájbüzt, minden fog- és szájbetegségeknel, eltá-
volítja a felbőfögést. 7. Kitűnően használ külsőleg, mint csoda-
gyógyszer minden sebeknél, égéseknél, fagyott tagokra, megszün-
teti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fülbajt stb.
Figyeljünk mindig pontosan a fenti zöld angyal védjegyre!

Hamisításoktól legjobban megóvhatjuk magunkat, ha *közvetlenül* a gyárból rendelünk eredeti
karton csomagokban. — Az osztrák-magyar birodalom bármely postaállomására küldve, 12 kis
vagy 6 duplaüveg ára 4 korona. Bosznia vagy Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Megrendelések
csak a pénz előleges beküldése vagy részletfizetés mellett eszközöltetnek.

Miért szenved Ön! mikor a biztos gyógyulásra bármiféle és bármilyen régi sebeknél biztos kilá-
ása van és a csaknem mindig fájdalmas és veszélyes műtéteket sőt egyes tagok levágását is kikerülhet

Thierry A. gyógyszerész százlevelű rózsá-balzsamával

egyedül valódi — mely rendkívül szívóerővel bír s a sebek gyógyításában, vala mint a fájdalmak egyhítésében utó-
érhetetlen. A valódi százlevelű rózsá-balzsam használható:

A gyermekágyas nő mellbajánál, tejgyülemlésnél, mellkeményedésnél, orbáncz
mindennemű sérelmek láb- vagy csontsebesülések, sebek, genyedség, dagadt láb-
bak sőt csontszu ellenjütes-, szurás-ló-, vágás és zuzódási sebek ellen. Használható
minden idegen részek, u. m. üveg-, faszálka, homok, szilánk és tüskék eltávolítá-
ására. Mindennemű daganat, kinövés, pokolvar, ujjaképződés, sőt rákbetegség
ellen, szemölcs, körömd aganat, hólyag- és feldörzsölt lábak gyógyítására. Minden
nemű égési sebek, fagyott testrészek, betegeknel hosszas fekvés által támadt sebek
nyakdaganat, vértorlódás, fülzugás és a gyermekeknel előforduló kisebesedések
ellen stb.; a szétküldés kizárólag az összeg előleges beküldése mellett eszközöl-
tetik. 2 tégely, csomagolás, szállítólevél és bérmentes megküldéssel 3 kor. és 50 fl.

Számos bizonyítvány áll rendelkezésre. Figyelmeztetek mindenkit a hatástalan hamisítvá-
nyok megvételelétől s kérem szigoruan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fenti védjegy és
cégnek „Thierry A. örangyal-gyógyszertára Pregradában” beleégetve kell lenni. E két gyógyító ere-
jére nézve felülmulhatatlan szer sohase romlik meg, de sőt ellenkezőleg minél régiebbek, annál
értékesebbek és hatásosabbak, nem árt nekik se a hideg, se a meleg, azért bármely időszakban
használhatók. Csaknem mindig biztos sikerrel járnak, különösen mig az orvos megérkezik, ter-
mészetesen soha se szabad másféle hamisításokhoz vagy sokszorosan ajánlott hatástalan és ér-
téktelen pótszerekhez nyulni, melyekért csak haszontalanul dobjuk ki a pénzünket, de maradjunk
meg mindig e régi, kipróbált, olcsó megbízható s amellet teljesen ártalmatlan, világhírű szer-
mellett, melyeket minden családnál előforduló eshetőségekre mindig készletben kellene tartani. A
hol a valódiság minden felsorolt jeleivel ellátva nem volna kapható, egyszerűen rendeljük köz-
vetlenül az alábbi ezim alatt:

Thierry Adolf LIMITED örangyal-gyógyszertárától, Pregrada, Rohitsch-
Sauerbrunn mellett.

Központi raktár:
Budapest Török J.; Zágrábban Mittelbach S.; és Bécsben Brady C. gyógyszerertárában.